

**BANDOMOJO EKOLOGINIO TINKLO
PIETŲ LIETUVOJE SUKŪRIMAS**
LIFE09NAT/LT/000581

**Balinio vėžlio
(*Emys orbicularis*)
jauniklių
auginimas
Lietuvos
zoologijos sode**

Alma Pikūnienė
apikzoo@gmail.com

Tikslai

- Lietuvos zoologijos sodo tikslas šiame projekte buvo iš netinkamose vietose esančių balinių vėžlių (*Emys orbicularis*) lizdaviėčių surinktus kiaušinius inkubuoti, išskilusius jaunikius paauginti iki trejų metų amžiaus ir paruošti išleidimui į gamtą.
- Paruošti balinio vėžlio kiaušinių inkubavimo ir jauniklių auginimo Lietuvos zoologijos sode metodiką.

Kiaušinių surinkimas, transportavimas

- Netinkamose natūraliai inkubuotis vietose sudėti balinių vėžlių kiaušiniai būdavo surenkami ir atvežami į Lietuvos zoologijos sodą inkubavimui.
- Kiaušiniai buvo dedami į maistinės plastmasės dėžutes su drėgno smėlio sluoksniu. Grunto sluoksnis apsaugo kiaušinį nuo galimų smūgių transportavimo metu.
- Geriausia, kad kiaušiniai būtų iškasti pirmą parą po padėjimo.

Inkubavimas

- Kiekvienos dėties kiaušiniai buvo inkubuojami atskirti nuo kitų kiaušinių.
- Daugumos dėčių inkubavimo temperatūra dieną buvo 28-29⁰ C, o naktį - 22-25⁰ C.
- Drėgmė - 90-95 %. Substratas – vermikulitas. Iš viršaus kiaušiniai buvo pridengiami kiminiais (*Sphagnum sp.*).
- Vidutiniškai inkubacija truko 62 paras.

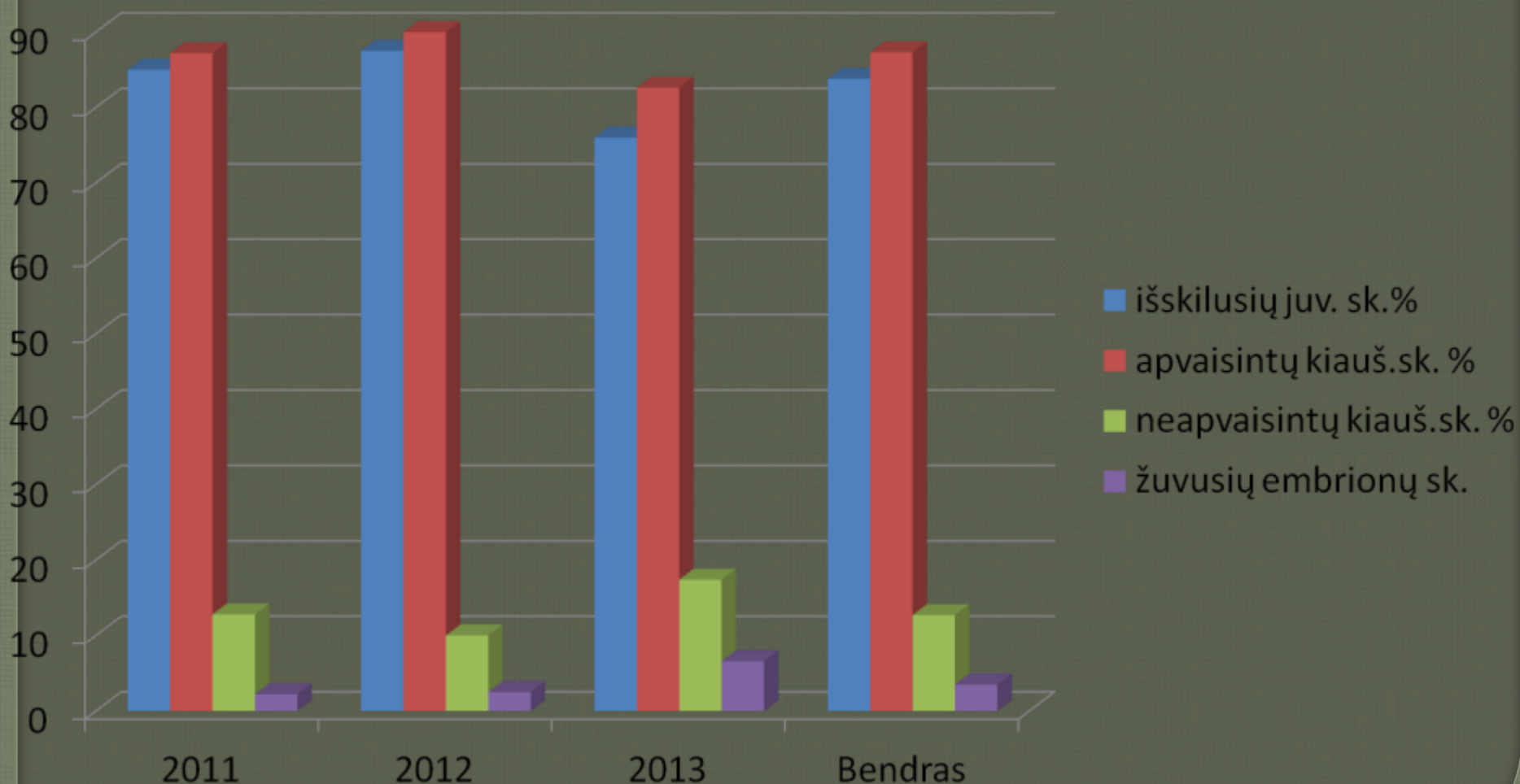

Jauniklių skilimas

- Nuo langelio atsidarymo iki vėžliuko išskilimo praeidavo apie 24-36 val. laikotarpis.

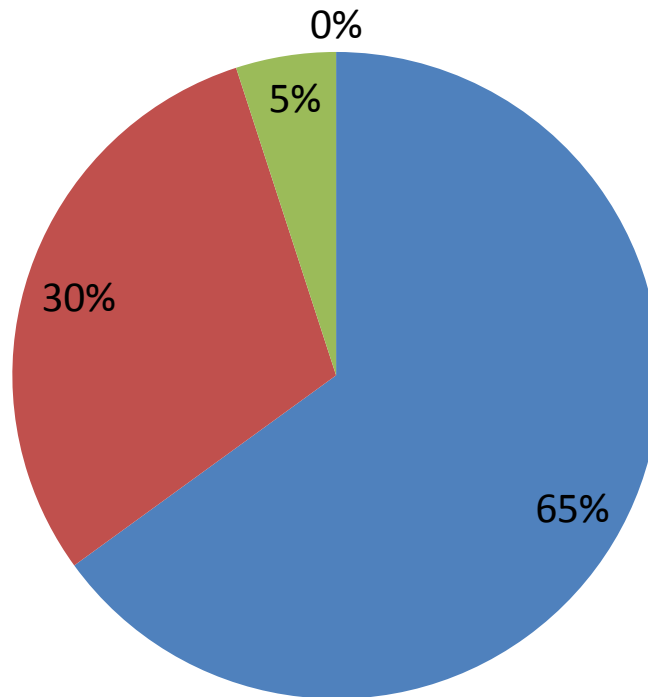

Balinių vėžlių inkubavimo rezultatai

Vėžlių lyčių santykis

■ Patelės (♀) % ■ Patinai (♂) % ■ Neaiški lytis %

Jauniklių auginimas

Pirmieji gyvenimo metai

- Tos pačios dėties vėžliukai buvo patalpinami į dėžutes su vandeniu, ažuolo lapais, porolono gabalėliais, kurie atlieka sausumos funkciją.
- Po keleto dienų, mažyliai buvo perkelti į stiklinį akvariumą. Vandens lygis toks, kad jauniklis galėtų plaukti, bet, atsistojęs ant kojų, lengvai iškeltų galvą virš vandens. Vandens temperatūra - 22-26°C
- Esant šiltam orui, jaunikliai nuo pirmų dienų nešami į lauką.
- Lapkričio mėnesį, vėžliukai pradedami ruošti žiemojimui.

...antrieji gyvenimo metai

- Po žiemojimo, kaip ir prieš jį, jauniklių auginimo akvariumuose palaipsniui buvo keliamas vandens temperatūra bei ilginamas foto periodas. Praėjus savaitei, mažyliai buvo vėl pradėti maitinti.
- Atšilus orams iki 22-25⁰ C, jaunikliai apgyvendinti lauko voljeruose iki rudens.

...tretieji metai

- Laikymo sąlygos nedaug tesiskyrė nuo antramečių.
- Kadangi gyvūnai jau vyresni, jie anksčiau iškeliavo į lauko baseinus. Be to, kad atprastų, buvo svarbu kuo rečiau kontaktuoti su žmonėmis.
- Ruošiant paleidimui į gamtą, dalis negyvo pašaro buvo pakeista gyvu. Daugiau duodama vabzdžių bei jų lervų.

Žiemojimas

- Kiekvieną savaitę, pradedant lapkričio mėnesio antra puse, šviesusis paros laikas buvo trumpinamas 1-2 val. per savaitę. Tuo pačiu, mažėjo ir vandens temperatūra. Kai vandens temperatūra nukrito iki 16°C, jaunikliai nustojo maitintis.
- Hibernacijos trukmė:
 - pirmasis metas – 12 sav.
 - antrasis metas -14-16sav.
 - trečiasis metas – 16-17 sav.
- Optimaliausia žiemojimo temperatūra – 5 - 8 °C.
- Hibernacijos metu, jaunikliai neteko nuo 2 iki 6 % kūno masės.

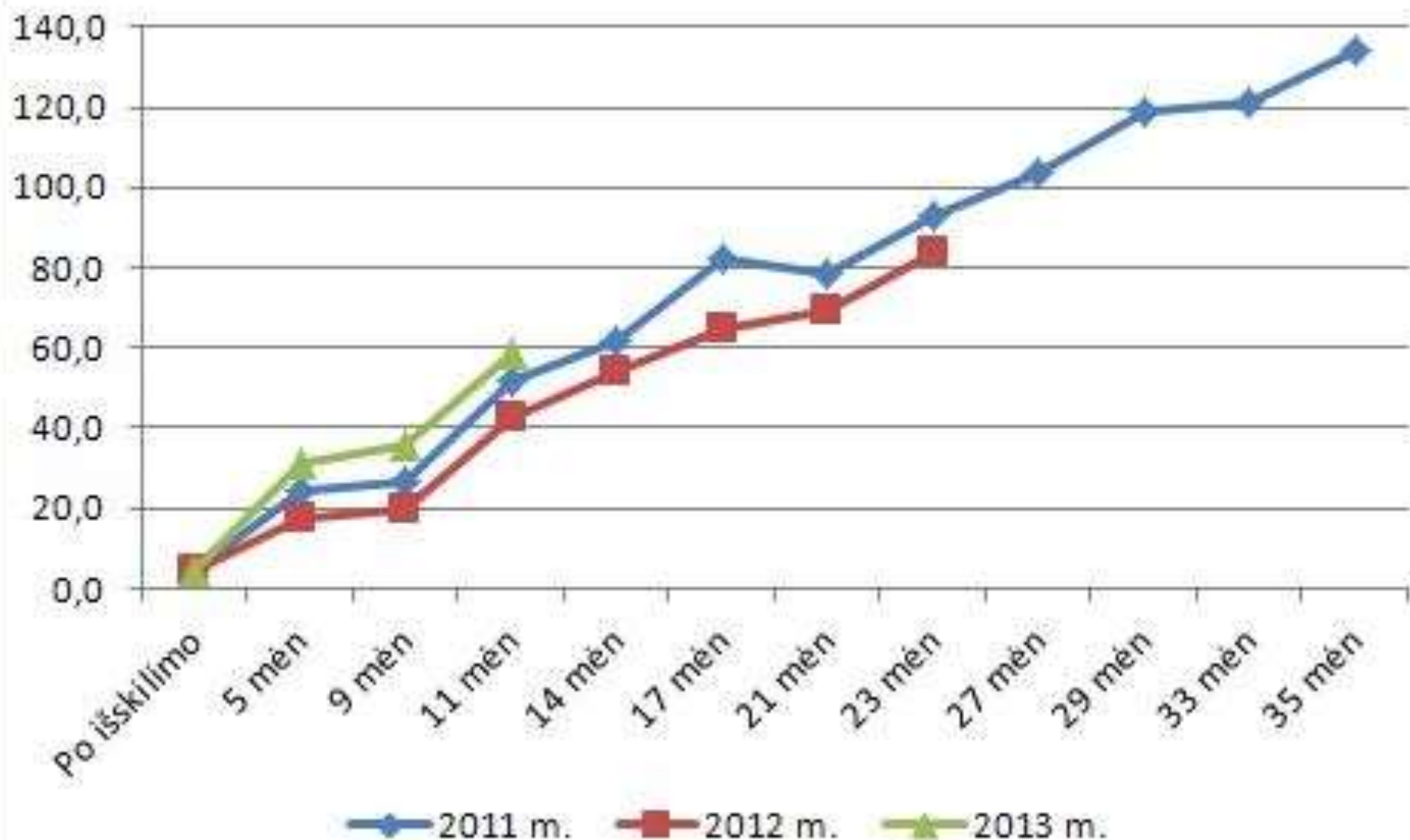

Maitinimas

- Vėžliukai pradėjo maitintis 3-4 parą po išskilimo.
- Startinis pašaras - uodo trūklio lervos.
- Racioną sudarė graužikų jaunikliai, žuvis, mėsa, džiovinti vėžiagyviai, vabzdžiai, jų lervos, konservuotas kačių maistas, sliekai, želatina, uodo trūklio lervos, morkos, obuoliai ir kt. produktai.

Balinio vėžlio jaunikių svorio kitimai

Identifikavimas

- Gyvūno identifikavimui buvo daromos plastrono rašto nuotraukos. Kadangi vėžlių jaunikliai sparčiai augo, jų šarvo išvaizda kito, nuotraukas reikėjo kartoti 2-3 kartus per metus.

Biomorfologinių duomenų rinkimas

- Vėžliukai kartą per mėnesį buvo sveriami bei matuojamas jų karapakso ilgis (išskyrus žiemojimo laikotarpį).
- Gauti duomenys leido spręsti apie individo tinkamą šėrimą, laikymo sąlygų tinkamumą, sveikatos būklę.

Paleidimas į gimtąsias vietas

- Vėžliukai buvo išleisti į 9 skirtingus vandens telkinius.
- Kūdros buvo pasirinktos kuo arčiau tų vietų, kuriose buvo iškasti kiaušiniai.

2011-2014 metų balinių vėžlių jauniklių išauginimo rezultatai

Metai	Gauta kiaušinių vnt.	Išskilo juv. vnt.	Išauginta iki 2014-07 mėn.	Išleista į gamtą 2014m vnt.	Liko zoologijos sode vnt.
2011	47	40	29	29	-
2012	80	70	64	47	17
2013	46	35	35	25	10
Viso:	173	145	128	101	27

Išvados

Darbas projekte buvo sėkmingas:

- Sukurta kiaušinių inkubavimo bei jauniklių auginimo metodika.
- Išauginta 128 balinio vėžlio jaunikliai, iš kurių 101 grąžintas į gamtą.

Ačiū už dėmesį !

Pristatymui panaudotos Lietuvos
Zoologijos sodo archyvo nuotraukos